

Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

* Vildan AKBULUT¹

** Erman ÖNCÜ²

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Öz

Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımda motivasyonun önemli bir faktör olduğu ve özellikle de çocuk ve gençlerin bu faaliyetlere katılım sağlanmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Motivasyonel faktörler hem bireyi bir yöne doğru harekete geçirmekte hem de kişilerin bir eylemden uzaklaşmasına neden olabilmektedir. Bundan dolayı bir durum üzerinde etkili olabilecek motivasyonel faktörlerin belirlenmesi ve bu doğrultuda gerektiğinde çeşitli önlemlerin alınması ve olumsuz durumların ortadan kaldırılması önem arz etmektedir. Öyle ki beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde de etkinliğe katılmak ya da etkinlikten uzaklaşmak motivasyonel faktörler ile açıklanabilmektedir. Ayrıca motivasyonel faktörlerin etkisinin belirgin bir şekilde ortaya çıktığı derslerden biri de beden eğitimi ve spor dersidir. Diğer yandan değişen yaşam standartlarından dolayı özellikle de günümüzde çocuk ve gençler hareketsiz bir yaşama sürüklenmekte ve zamanlarının önemli bir bölümünü bu şekilde geçirmektedir. Fiziksel aktivite ve sportif faaliyetlere katılımın temelini oluşturan beden eğitimi ve spor derslerinin öğrencilerin bu alışkanlıklarını sürdürmesinde etkili olduğu söylenebilir. Bu durumdan dolayı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik motivasyonlarının belirlenmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir. Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği Türkçe versiyonunun psikometrik özelliklerinin incelendiği bu çalışmaya; ortaokul ve lisede öğrenim gören 1232 (629 kız, 603 erkek) öğrenci katılmıştır. Sulz vd. (2016) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği, 9 madde ve üç faktörden oluşmakta ve tüm maddeler 5'li Likert tipinde puanlanmaktadır. Ölçeğin faktör yapısını test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi, faktörler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla da Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirligi için ise faktörlere ait Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği'nin yapı geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla benzer ölçek geçerliği kapsamında Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ve Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği faktörleri arasında korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Sonuçlar, Türkçeye uyarlanmış ölçeğin 9 madde ve üç faktörden (İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon ve Motivasyonsuzluk) oluştuğunu göstermiştir. Ölçeğin geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları, Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği faktörleri arasında pozitif (içsel motivasyon-dışsal motivasyon) ve negatif yönde (motivasyonsuzluk-içsel motivasyon, dışsal motivasyon), yapı geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda ise Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği ve Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği faktörleri arasında pozitif (içsel motivasyon, dışsal motivasyon-tutum, öz-yeterlik) ve negatif yönde (motivasyonsuzluk-tutum, öz-yeterlik) anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Ayrıca, elde edilen güvenirlilik katsayısı değerleri de ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Kısa bir ölçme aracı olan Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının ortaya konulması noktasında araştırmacılara olanak sağlayacaktır. Yapılan analizler sonucunda Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği'nin ortaokul ve lise öğrencileri için kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, öğrenci, motivasyon, geçerlik, güvenirlilik

Sorumlu Yazar: Vildan AKBULUT vildan.akbulut@ebyu.edu.tr

* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

** Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

The Adaptation of Physical Education Motivation Scale into Turkish: A Validity and Reliability Study

Abstract

It can be said that motivation is an important factor participation in physical education and sports activities, and it plays an important role in ensuring participation of children and young people in these activities. Motivational factors can both activate the individual in one direction and cause people to move away from an action. For this reason, it is important to determine the motivational factors that may be effective on a situation and to take various measures when necessary and to eliminate negative situations. Such that participating in or staying away from the activity in physical education and sports activities can be explained by motivational factors. In addition, one of the courses in which the effect of motivational factors is evident is physical education and sports lessons. On the other hand, due to the changing living standards, especially today, children and young people are dragged into a sedentary life and spend a significant part of their time in this way. It can be said that physical education and sports lessons, which form the basis of participation in physical activity and sportive activities, are effective in maintaining these habits of students. Because of this situation, it is thought that important to determine the motivation of the students towards physical education and sports lessons. The current study analyzed the psychometric properties of the Turkish version of the Physical Education Motivation Scale. The sample consisted of 1232 middle and high school students (629 girl, 603 boy). Physical Education Motivation Scale (Sulz et al., 2016) consists of 9 items, with three factors and all items were measured and sorted using a five-point Likert scale. Confirmatory factor analyzes were used to test the factor structure. Pearson's product-moment coefficients were used to assess the correlations between the Physical Education Motivation Scale factors. Cronbach's Alphas were calculated for the factors in order to evaluate their internal consistency. In order to provide evidence for the structural validity of Physical Education Motivation Scale, correlation coefficients were calculated between Physical Education Motivation Scale and Physical Education Predisposition Scale factors within the scope of similar scale validity. The results showed that this scale consisted of 9 items and three factors (intrinsic motivation, extrinsic motivation and lack of motivation) in the Turkish version. The results of the correlation analysis between Physical Education Motivation Scale factors indicated positive (intrinsic motivation-extrinsic motivation) and negative (lack of motivation-intrinsic motivation, extrinsic motivation) significant relationships. On the other hand, as a result of the correlation analysis carried out to provide evidence for the structural validity of the scale, Physical Education Motivation Scale and Physical Education Predisposition Scale among the factors showed positive (intrinsic motivation, extrinsic motivation-attitudes, self-efficacy) and negative (lack of motivation- attitudes, self-efficacy) significant relationships. Also, we found acceptable values of the Alpha coefficient, which confirms Physical Education Motivation Scale as a reliable instrument. Physical Education Motivation Scale is a short measurement tool that will enable researchers to reveal the motivation of students towards physical education lesson. As a result of the analysis, it has been found out that Physical Education Motivation Scale is a valid and reliable measurement tool that can be used for middle and high school students

Keywords: Physical education, student, motivation, validity, reliability

Giriş

Günümüz dünyasında ortaokul ve lise çağındaki öğrencilere okullar aracılığıyla akran ilişkileri, toplumda değer verilen davranışların kazandırılması, liderlik özellikleri, problem çözme becerileri, kişisel ve sosyal sorumluluk gibi davranışların kazandırılmasının yanı sıra nasıl düşünmeleri ve hayatı nasıl yaşamaları gerektiği de öğretilmektedir (Opstoel vd., 2020; Şimşek, 2008). Sıralanan bu özelliklerin geleceğimizi oluşturacak olan gençlere kazandırılması günümüzün gereklilikleri arasındadır. Nitekim bunun da eğitim sistemiyle birlikte beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin uygun bir şekilde planlanmasıyla mümkün olacağı belirtilmektedir (Kılıç ve Çimen,

2018; Uçal-Canakay, 2006). Yapılan araştırmalarda gençlerin kişisel ve sosyal özelliklerinin beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılımı ile geliştiğini (Holt vd., 2011; Weiss, 2011); spora katılımın kişisel ve sosyal gelişimle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Fraser-Thomas vd., 2005; Gould ve Carson, 2008). Ayrıca fiziksel aktivite alışkanlığının erken yaşlarda kazanılmasının ve kazanılan pozitif fiziksel aktivite deneyimlerinin bu alışkanlığın bir yaşam tarzı haline getirilmesinde etkili olduğu ifade edilmektedir (Sallis ve McKenzie, 1991; Weiss, 2000). Diğer yandan beden eğitimi ve spor ile ilgili toplum içerisinde yer alan olumsuz düşüncelerin ortadan kalktığı ve sporun tüm eğitim kademelerinde önemli bir aktivite olarak görüldüğu belirtilmektedir (Chandler vd., 2003). Belirtilen tüm bu özelliklerin yanı sıra beden eğitiminin gençlerde sağlıkla ilişkili sayısız faydasının olduğu, orta şiddette yapılan beden eğitimi faaliyetlerinin zihinsel sağlık, kardiyovasküler zindelik, daha az yağlanma vb. gibi önemli faydaları da bulunmaktadır (Grgic vd., 2018; Janssen ve LeBlanc, 2010). Orta şiddette yapılan beden eğitimi faaliyetlerine katılımı en etkili faktörlerden biri olarak motivasyon gösterilmektedir (Standage vd., 2008).

Etimolojik olarak insanları “harekete geçiren” durumlarla ilgili olan motivasyon kavramı, davranışa hem yön hem de enerji veren şeylere odaklanmaktadır (Ryan ve Deci, 2017). Ayrıca bir durumun nedenini açıklamak için kullanılmakta ve bireylerin belirli bir eylemi başlatmasını ve sürdürmesini içermektedir (Chandler vd., 2003). Kişilerin duygu ve düşüncelerini hedefleri etrafında toplayabilme, harekete geçirme, durumlar hakkında yaratıcı düşünme ve her türlü olay karşısında dikkatli olabilme açısından gerekli olan motivasyon, kişilerin hedeflerine ulaşmalarında içinde buldukları yapıyı açıklamaya çalışmakta ve birçok kuramın merkezinde yer almaktadır (Hagger ve Chatzirasantis, 2005; Serinkan, 2012).

Motivasyonel ve psikososyal faktörlerin beden eğitime katılımıdaki rolünü “Öz Belirleme Kuramı (*Self Determination Theory*)” açıklamaktadır (Haerens vd., 2015; Standage vd., 2005). Öz Belirleme Kuramı’nda “*Bilişsel Değerlendirme Kuramı*”, “*Organizma Entegrasyonu Kuramı*”, “*Nedensellik Yönelimi Kuramı*”, “*Temel İhtiyaçlar Kuramı*” ve “*Hedef Odaklı Kuram*” olmak üzere beş alt kuram vardır (Deci ve Ryan, 1985). Motivasyonun nasıl gerçekleştiğini, insan davranışını ve sağlığını nasıl etkilediğini açıklayan (Vasconcellos vd., 2020) bu kurama göre insanı harekete geçiren ve çeşitli aktivitelerle uğraşmasını sağlayan birtakım dürtüler vardır ve bu dürtüler “*içsel motivasyon*”, “*dışsal motivasyon*” ve “*motivasyonsuzluk*” şeklinde ortaya çıkmaktadır (Deci ve Ryan, 2000). Motivasyonel davranışların ilk kaynağı olan içsel motivasyon, kişinin kendisi için katıldığı ve katılımından elde ettiği haz ve memnuniyettir (Vallerand, 2001). Nitekim bir birey içsel olarak motive olduğunda etkinliğe ilđisi artmakta ve zevk aldığı için de katılım sağlamaktadır (Eccles ve Wigfield, 2002). İçsel olarak motive olmuş gençlerin fiziksel aktivite deneyimlerini pozitif olarak

algılamaları daha muhtemel olmakla birlikte, bu durum bireylerde aktif bir yaşam tarzını benimsemelerini de sağlamaktadır (Weiss, 2000).

İçsel motivasyonun temel öğelerinden biri seçim ya da kontroldür. Bu nedenle de öğrencilere fiziksel aktivite sırasında seçim yapma şansının tanınması içsel motivasyonun arttırılmasında etkili olacaktır (Alderman vd., 2006). Beden eğitimi faaliyetlerinde içsel motivasyon zevk ve fiziksel aktivite yönelimlerinin uyarlanmasıyla pozitif bir ilişkiye sahip olup, fiziksel aktivite seviyesinin artmasına da katkı sağlamaktadır (Lonsdale vd., 2019; Vasconcellos vd., 2020). Diğer yandan aktiviteyi yaptıran kişilerin davranışları da öğrencilerin içsel motivasyonları üzerinde önemli etkiye sahiptir (Amorose ve Horn, 2001). Öyle ki motivasyonel durumların açıkça gözlenebildiği bir ders olan beden eğitiminde bazı çocuklar oldukça motivedirler ve onlar için okuldaki en önemli ders beden eğitimidir (Biddle, 2001). Bu nedenle de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin özellikle aktivite sırasında sergilemiş oldukları davranışların öğrencilerin aktiviteye katılım durumlarını etkileyeceğini unutmamaları gerekir.

Öz Belirleme Kuramı'na göre insan davranışlarını etkileyen bir diğer motivasyon türü dışsal motivasyondur. Kuram bireysel özelliklerin yanı sıra kişilerin sergilemiş oldukları davranışların niteliklerine göre iki farklı dışsal motivasyon olduğunu ileri sürmektedir (Vasconcellos vd., 2020). Bunlar otonom dışsal motivasyon ve kontrollü dışsal motivasyondur. Otonom dışsal motivasyon, özdeşleştirilmiş ve bütünleştirilmiş; kontrollü dışsal motivasyon ise dışsal ve içe yansıtılmış olarak gruplandırılmıştır (Ryan ve Connell, 1989). Dışsal düzenlenmiş motivasyonda birey çevresinin zorlamasıyla etkinliklere katılırken, içe yansıtılarak düzenlenmiş motivasyonda ise kişi benlik algısını korumak amacıyla suçluluk ve utanç gibi durumlardan kaçınmakta ve eylemin nedenini içselleştirmeye çalışmaktadır (Hayamizu, 1997). Özdeşleştirilmiş motivasyon davranışa kişi tarafından değer verildiğinde ve davranışı kişi kendisi seçtiğinde ortaya çıkmaktadır. Bu tür içsel motivasyonla karıştırılsa da burada asıl olan amacın sonunda elde edilendir (Hayamizu, 1997; Ryan ve Deci, 2000).

Bireyin eğlenmek ya da zevk almak için yaptığı bir aktiviteyi dışsal sonuca yönelik olarak yapması ise bütünselleştirilmiş motivasyondur (Ryan ve Connell, 1989; Ryan ve Deci, 2000). Genel olarak belirtmek gerekirse dışsal motivasyon bireylerin amaçlarına içsel motivasyon ile ulaşamadıkları durumlarda kullandıkları ve daha çok ödül elde etme gibi hedeflerin olduğu motivasyon türüdür (Eccles ve Wigfield, 2002; Özdemir vd., 2020). Motivasyonsuzluk ise kişinin belirli bir etkinliğe ya da duruma katılma isteğinin olmamasıdır (Ryan ve Deci, 2000). Başka bir deyişle gerçekleştirilecek olası bir eyleme yönelik isteksiz olma, pasif ve etkisiz kalma anlamına da gelmektedir (İlter, 2021). Bu nedenle de Öz Belirleme Kuramı motivasyonsuzluğu istenmeyen çeşitli zihinsel, fiziksel ve duygusal durumlara sebebiyet vermesi bakımından motivasyonun en önemli

formu olarak görmektedir (Perlman, 2010). Nitekim beden eğitimi dersine yönelik motivasyona sahip olmayan bir öğrenci beden eğitimini gereksiz olarak algılayabilmekte ve derslere katılım sağlamama noktasında çeşitli bahaneler üretebilmektedir (Ntoumanis vd., 2004).

Yukarıda açıklaması yapılan tüm ifadelerden de anlaşılacağı üzere öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılım sağlamalarında motivasyon en önemli faktörlerden biridir. Öğrencilerin yalnızca beden eğitimi dersine katılımını sağlamak değil aynı zamanda düzenli fiziksel aktiviteye katılımın basamaklarını oluşturmak da yine öğrencilerin okullardaki beden eğitimi derslerine istekli bir şekilde katılmasıyla mümkün olacaktır. Bu nedenle öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının hangi düzeyde olduğunun belirlenmesinin derse katılımın artırılması, ilgili düzenlemelerin yapılması, motivasyonel eksiklerin neler olduğunun farkına varılması noktasında önemli olduğu düşünülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde beden eğitimi ve spor alanında yurt içinde motivasyon ile ilgili kullanılan ölçeklerin genel anlamda sporcular üzerinde uyarlama çalışması gerçekleştirilen Sporda Güdülenme Ölçeği (Kazak, 2004; Yıldız vd., 2019), hem sporcular hem de ortaokul öğrencileri üzerinde psikometrik özelliklerinin incelendiği Durumsal Güdülenme Ölçeği (Daşdan-Ada vd., 2012; Kazak-Çatinkalp, 2010), yaz spor okuluna katılan öğrenciler üzerinde uyarlaması yapılan Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (Oyar vd., 2001), engelli bireyler üzerinde uyarlama çalışması yapılan Spora Katılım Motivasyonu Ölçeği (Tekkurşun-Demir vd., 2018) ve 18 yaş üstü bireyler ile uyarlama çalışması yapılan Sporda Motivasyon Ölçeği'nin (Demir, 2022) olduğu görülmüştür. Bu bağlamda bu araştırmada Sulz vd. (2016) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği”nin Türkçe’ye uyarlanması ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşan bir örneklem grubu ile gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Örneklem Grubu

Araştırmanın örneklem grubunu 2018-2019 eğitim/öğretim yılında Trabzon’da bulunan dört ortaokul ve üç lisede öğrenim gören toplamda 1232 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem grubunun belirlenmesinde “küme örnekleme yöntemi” ve “tabakalı orantılı kolayda örnekleme yöntemleri” kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemlerinde belirli bir özellik etrafında kümeleşmiş birimler mevcut olmakla birlikte evrendeki alt grupların örnekleme en iyi şekilde temsil edilmesi sağlanmakta ve evren iki veya daha çok tabakaya ayrılmaktadır (Balcı, 2013; Şimşek, 2012). Veri toplamaya başlamadan önce ilk olarak küme örnekleme yöntemi kullanılarak okullar tespit edilmiştir. Bu durumu takiben örnekleme oluşturacak öğrenci sayısı tabakalardaki öğrenci sayısı ile orantılı bir şekilde seçilmiştir. Küme ve tabakaların oluşturulmasında ise çeşitli değişkenler dikkate alınmıştır.

Bunlar; cinsiyet, sınıf, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ve lise türüdür. Tablo 1’de katılımcılarla ilgili demografik özellikler sunulmuştur.

Tablo 1 Öğrencilere Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	629	51.1
	Erkek	603	48.9
	Toplam	1232	100
Sınıf	6	300	24.3
	7	320	26.0
	8	308	25.0
	9	304	24.7
	Toplam	1232	100
Okul Spor Takımlarında Yer Alma Durumu	Evet	410	33.3
	Hayır	822	66.7
	Toplam	1232	100

Veri Toplama Araçları

Çalışma verilerinin elde edilmesinde, “*Kişisel Bilgi Formu*” ve “*Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği*” ve “*Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği*” kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçek yaş grubu ve liselerde beden eğitimi dersinin yalnızca 9. sınıflarda zorunlu olmasından dolayı 6, 7, 8 ve 9. sınıflara uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmaya katılan öğrenciler ile ilgili bilgi edinmek için “*Kişisel Bilgi Formu*” kullanılmıştır. Formada yer alan değişkenler; “*cinsiyet*”, “*sınıf*” ve “*okul spor takımlarında yer alma durumu*” ile ilgilidir.

Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği (BEMÖ)

Sulz vd. (2016) tarafından geliştirilmiş olan “*Physical Education Motivation Scale*” katılımcıların beden eğitimi dersine ilişkin motivasyon düzeylerinin belirlenmesi amacıyla kullanılmıştır. Ölçek geliştirme çalışmasına toplamda 309 öğrenci katılmış olup yaş ortalamaları 15.50 ± 1.11 ’dir. Ölçek 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 3 faktörü (*İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Motivasyonsuzluk*) bulunmaktadır. Maddeler “5’li Likert Tipi Ölçek” şeklindedir. Seçeneklerin sıralaması “Hiç Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Tamamen Katılıyorum (5)” şeklinde birden beşe doğru yapılmış ve puanlamalarda bu duruma göre gerçekleştirilmiştir. Ölçek güvenilirliğinin belirlenmesinde “*test tekrar test güvenilirliği*” kullanılmıştır. Bu doğrultuda “*toplam ölçek*” için $ICC=0.75$; “*içsel motivasyon*”

ICC=0.82, “*dışsal motivasyon*” ICC= 0.75 ve “*motivasyonsuzluk*” ICC=0.73 boyutları için belirtilen değerler bulunmuştur. “*Açımlayıcı faktör analizi*” sonuçlarına göre ölçeğin faktör yük değerleri 0.90 ile 0.50 arasındadır. Çalışma sonucunda elde edilen değerler ölçeğin 9 madde ve 3 faktörlü yapısının doğrulandığını göstermiştir (Sulz vd., 2016).

Beden Eğitimi Yatkinlık Ölçeği (BEYÖ)

“*Beden Eğitimi Yatkinlık Ölçeği*” Hilland vd. (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması ise Öncü vd. (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçek 11 maddeden oluşmaktadır. 2 faktörlü bir yapıya sahip olan ölçeğin faktörleri “*Tutum* (6 madde)” ve “*Öz-Yeterlik* (5 madde)” şeklindedir. Ölçekteki maddeler “5’li Likert Tipi Ölçek” formundadır. Seçeneklerin sıralaması “Hiç Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Tamamen Katılıyorum (5)” şeklindedir. Ölçeğin asıl formunda iç tutarlık katsayısı “*Tutum*” faktörü için 0.91, “*Öz-Yeterlik*” faktörü için 0.89’ dur.

Ölçek Uyarlama İşlemi

BEMÖ’nin Türkçe uyarlamasının yapıldığı bu çalışmada öncelikle ölçeği geliştiren yazarlardan e-posta yoluyla izin alınmıştır. Bu durumu takiben “*Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu*”ndan etik kurul izni alınmış (Sayı: 81614018-24) ve uygulama yapabilmek için üniversite aracılığıyla MEB’den gerekli izinler alınmıştır. İzinler alındıktan sonra çeviri aşamasına geçilmiştir. Çeviri çalışması yapılırken “*çeviri-geri çeviri*” yöntemi uygulanmıştır (Brislin, 1986). Ölçeğin aslı, İngilizce dil yeterliği olan ve alanında uzman üç akademisyen tarafından İngilizce’den Türkçe’ye çevrilmiştir. Daha sonra gerçekleştirilen çeviriler incelenmiş ve Türkçe dil bilgisi ve kültürel farklılıklarda dikkate alınarak ölçek tek bir form haline getirilmiştir. Oluşturulan bu Türkçe form farklı üç akademisyen tarafından tekrar İngilizce’ye çevrilmiştir. Gerçekleştirilen çevirilerle birlikte ölçeğin asıl formu karşılaştırılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda uygulaması yapılacak olan form oluşturulmuş ve 30 öğrenciden oluşan bir grup ile ölçekte bulunan maddelerin anlaşılır olma durumu değerlendirilmiştir. Bu durumu takiben öğrencilerden alınan dönütlerle forma son hali verilmiştir. Son olarak araştırma grubunu oluşturan öğrencilerden toplanan verilerle geçerlik-güvenirlilik analizleri yapılmış ve ölçeğin Türkçe hali çalışmalarda kullanılacak şekilde getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği’nin Türkçe’ye çevrilmesi amacıyla gerçekleştirilen analizler, SPSS.20 ve AMOS.18 istatistik programlarıyla gerçekleştirilmiştir. Örneklemin yeterlik ve uygunluğunun belirlenmesi için “*KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy)*” ve “*Barlett Testi*” sonuçları dikkate alınmıştır. Verilerin normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığına Çarpıklık ve Basıklık katsayıları incelenerek karar verilmiştir. BEMÖ’nin geçerliği

kapsamında, “Doğrultayıcı Faktör Analizi (DFA)” ile ölçeğin faktör yapısı, “Pearson Korelasyon Analizi” ile hem ölçeği oluşturan faktörler arasındaki hem de bu faktörlerin Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği faktörleri (Tutum, Öz-yeterlik) ile aralarındaki korelasyonlar incelenmiştir. DFA kapsamında ölçeği oluşturan maddelerin madde yük değerleri ve bazı uyum indeksi değerleri hesaplanırken ölçme aracının güvenilirliğine kanıt sağlamak amacıyla da Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır.

BULGULAR

BEMÖ'nin geçerlik-güvenirlik çalışması doğrultusunda yapılacak analizler öncesi, verilerin çok değişkenli normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığını belirlemek amacıyla “Çarpıklık” ve “Basıklık” katsayıları her bir faktör için ayrı ayrı incelenmiş; “Çarpıklık” katsayılarının -0.53 ile -1.03 arasında, “Basıklık” katsayılarının da -0.55 ile 0.66 arasında değiştiği tespit edilmiştir (Tablo 2). Örneklemin yeterlik ve uygunluğunu belirlemek için gerçekleştirilen analizlerin sonuçlarına göre de “KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy)” değeri 0.87; “Barlett Testi” sonucunun anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0.001$). Elde edilen bu sonuçlar, verilerin ve örneklemin geçerlik-güvenirlik çalışması kapsamında yapılacak analizler için uygun olduğunu göstermektedir (Kline, 2005).

Tablo 2 BEMÖ Puanlarının Dağılımı

Faktör	Madde Sayısı	n	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Minimum	Maksimum
İçsel Motivasyon	3	1232	3.87	0.98	-0.99	0.66	1.00	5.00
Dışsal Motivasyon	3		3.62	1.07	-0.53	-0.55	1.00	5.00
Motivasyonsuzluk	3		2.08	1.05	-1.03	0.50	1.00	5.00
Tutum	6	1152	3.64	0.98	-0.68	0.02	1.00	5.00
Öz-yeterlik	5		3.85	0.87	-0.72	0.41	1.00	5.00

BEMÖ'nin 3 faktörlü yapısının doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek amacıyla yapılan DFA sonucu tüm katılımcılar (Toplam) ve her bir grup (Kız, Erkek, 6, 7, 8 ve 9. sınıf) için ayrı ayrı hesaplanan madde faktör yük değerleri Tablo 3'de sunulmuştur. Sonuçlar incelendiğinde; ‘İçsel Motivasyon’ boyutunda madde faktör yük değerlerinin 0.41-0.88, ‘Dışsal Motivasyon’ boyutunda 0.50-0.83 ve ‘Motivasyonsuzluk’ boyutunda da 0.56-0.87 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 3 BEMÖ Madde Faktör Yükleri

Faktör	Madde	Faktör Yüğü						
		Toplam	Kız	Erkek	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	9. Sınıf

İçsel Motivasyon	1. Beden eğitimi dersine katılıyorum çünkü eğlenceli.	0.81	0.85	0.71	0.79	0.81	0.80	0.82
	4. İlgi çekici bulduğum için beden eğitimi dersine katılıyorum.	0.56	0.60	0.50	0.41	0.58	0.65	0.57
	7. Beden eğitimi dersini zevkli buluyorum.	0.85	0.88	0.80	0.85	0.83	0.85	0.86
Dışsal Motivasyon	2. Öğretmenim benim iyi bir öğrenci olduğumu düşünsün diye beden eğitimi dersinde iyi olmaya çalışırım.	0.72	0.70	0.73	0.67	0.83	0.71	0.65
	5. Beden eğitimi dersinde çok çaba gösteriyorum çünkü iyi not almak istiyorum.	0.64	0.69	0.60	0.50	0.64	0.68	0.59
	8. Öğretmenimin hoşuna gitsin diye beden eğitimi dersinde elimden gelenin en iyisini yaparım.	0.80	0.78	0.80	0.82	0.76	0.75	0.83
Motivasyonsuzluk	3. Bana göre beden eğitimi dersine katılmanın hiçbir anlamı yok.	0.85	0.86	0.83	0.86	0.83	0.84	0.87
	6. Beden eğitimi dersini neden almak zorunda olduğumu anlamıyorum.	0.67	0.74	0.56	0.56	0.61	0.71	0.74
	9. Beden eğitimi dersinde zamanım boşa gidiyor.	0.78	0.81	0.73	0.74	0.81	0.75	0.79

DFA sonucu tüm katılımcılar (toplam) ve her bir grup (kız, erkek, 6, 7, 8 ve 9. sınıf) için ayrı ayrı hesaplanan uyum indeksi değerleri Tablo 4’de gösterilmiştir. Sonuçlara bakıldığında elde edilen bu uyum değerlerinin; χ^2/df için 1.97-4.94, GFI için 0.95-0.98, CFI için 0.96-0.98, IFI için 0.96-0.98, TLI için 0.94-0.97, RMR için 0.05-0.08, SRMR için 0.03-0.05 ve RMSEA için 0.06-0.07 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 4 BEMÖ Uyum İndeksi Değerleri

Grup	χ^2/df	GFI	CFI	IFI	TLI	RMR	SRMR	RMSEA
Toplam	4.94	0.98	0.98	0.98	0.97	0.05	0.03	0.06
Kadın	3.34	0.97	0.98	0.98	0.97	0.06	0.04	0.06
Erkek	3.26	0.97	0.97	0.97	0.95	0.06	0.04	0.06
6. Sınıf	2.40	0.96	0.96	0.96	0.94	0.07	0.05	0.07
7. Sınıf	1.97	0.97	0.98	0.98	0.97	0.05	0.04	0.06
8. Sınıf	2.70	0.95	0.97	0.97	0.95	0.07	0.04	0.07
9. Sınıf	2.38	0.96	0.97	0.97	0.96	0.08	0.05	0.07

Tüm katılımcılar (toplam) ve her bir grup (kız, erkek, 6, 7, 8 ve 9. sınıf) için ayrı ayrı elde edilen BEMÖ faktörleri arasındaki korelasyon ve bu faktörler için hesaplanan Cronbach Alpha

güvenirlilik katsayıları Tablo 5'de yer almaktadır. Faktörler arası korelasyon katsayıları 'İçsel Motivasyon'-'Dışsal Motivasyon' boyutları için 0.32-0.49, 'İçsel Motivasyon'-'Motivasyonsuzluk' boyutları için -0.57-0.76, 'Dışsal Motivasyon'-'Motivasyonsuzluk' boyutları için -0.17-0.34 arasında değişirken Cronbach Alpha değerleri de 'İçsel Motivasyon' boyutunda 0.68-0.81, 'Dışsal Motivasyon' boyutunda 0.69-0.77 ve 'Motivasyonsuzluk' boyutunda da 0.74-0.85 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 5 BEMÖ Faktörler Arası Korelasyon ve Güvenirlilik Katsayıları

Grup	Faktör	İçsel Motivasyon	Dışsal Motivasyon	Motivasyonsuzluk	Alpha
Toplam	İçsel Motivasyon	1.00			0.77
	Dışsal Motivasyon	0.44**	1.00		0.76
	Motivasyonsuzluk	-0.69**	-0.29**	1.00	0.81
Kadın	İçsel Motivasyon	1.00			0.81
	Dışsal Motivasyon	0.41**	1.00		0.77
	Motivasyonsuzluk	-0.76**	-0.30**	1.00	0.85
Erkek	İçsel Motivasyon	1.00			0.69
	Dışsal Motivasyon	0.44**	1.00		0.75
	Motivasyonsuzluk	-0.57**	-0.24**	1.00	0.74
6. Sınıf	İçsel Motivasyon	1.00			0.68
	Dışsal Motivasyon	0.43**	1.00		0.69
	Motivasyonsuzluk	-0.60**	-0.23**	1.00	0.76
7. Sınıf	İçsel Motivasyon	1.00			0.77
	Dışsal Motivasyon	0.42**	1.00		0.79
	Motivasyonsuzluk	-0.70**	-0.26**	1.00	0.79
8. Sınıf	İçsel Motivasyon	1.00			0.81
	Dışsal Motivasyon	0.49**	1.00		0.76
	Motivasyonsuzluk	-0.73**	-0.34**	1.00	0.81
9. Sınıf	İçsel Motivasyon	1.00			0.78
	Dışsal Motivasyon	0.32**	1.00		0.73
	Motivasyonsuzluk	-0.68**	-0.17**	1.00	0.84

**p<0.01

BEMÖ'nin yapı geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla benzer ölçek geçerliği kapsamında BEMÖ ile BEYÖ faktörleri arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmış, sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında korelasyon katsayılarının 0.34 ile -0.69 arasında anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüştür.

Tablo 6 BEMÖ ve BEYÖ Faktörleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Faktör	Tutum			Öz-yeterlik		
	n	r	p	n	r	p

İçsel Motivasyon		0.66	0.00		0.49	0.00
Dışsal Motivasyon	1152	0.36	0.00	1152	0.34	0.00
Motivasyonsuzluk		-0.69	0.00		-0.41	0.00

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sulz vd. (2016) tarafından geliştirilmiş olan ‘Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği’ nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasının amaçlandığı çalışmanın bu bölümünde gerçekleştirilen analizlerden elde edilen sonuçlar tartışılmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Türkçe’ye uyarlaması yapılan ‘Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği’ Trabzon da farklı ortaokul ve liselerde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Ölçeğin orijinal hali 9 madde ve 3 faktörlü bir yapıya sahiptir. BEMÖ’nin faktör yapısını test etmek için gerçekleştirilen DFA sonucu hesaplanan madde faktör yükleri ve uyum indeksi değerleri ölçeğin 9 madde ve 3 faktörlü yapısının doğrulandığını göstermektedir. Çalışmamızda madde faktör yükleri 0.41 ile 0.88 arasında değişirken, orijinal ölçek geliştirme çalışmasından (Sulz vd., 2016) elde edilen madde faktör yük değerleri 0.50 ile 0.90 arasındadır. Spora Katılım Motivasyonu ile ilgili gerçekleştirilen ölçek uyarlama çalışmasında içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk faktörleri için elde edilen madde faktör yükleri ise 0.67 ile 0.88 arasındadır (Tekkurşun-Demir vd., 2018). Maddelerin yer aldıkları faktördeki yük değerlerinin 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüt olmakla birlikte uygulamada ve özellikle sosyal bilimlerde az sayıda madde için bu sınır değer, 0.30’a kadar indirilebilmektedir (Büyüköztürk, 2015). Uyum indekslerinden χ^2/df oranının 5’in altında olması model ile veriler arasında kabul edilebilir bir uyum olduğunu gösterirken (Schumacker ve Lomax, 1996) RMSEA ve SRMR’nin 0.08’e eşit ve küçük olması iyi uyum (Hu ve Bentler, 1999; Jöreskog ve Sörbom, 1993), RMR’nin 0.05’e eşit ve küçük olması mükemmel uyum (Brown, 2006; Hu ve Bentler, 1999), CFI, TLI, IFI ve GFI’nin 0.95 ve üzerinde olması mükemmel uyumu göstermektedir (Hu ve Bentler, 1999). Sporda Motivasyon Ölçeği’nin beden eğitiminde geçerlik ve güvenilirliğinin test edildiği araştırmada da benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür (Granero-Gallegos vd., 2014).

Ölçeğin geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda hem BEMÖ faktörleri arasında hem de BEMÖ ile BEYÖ faktörleri arasında pozitif ve negatif yönde; düşük, orta ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Korelasyon katsayısının 0.70 ve 1.00 arasında değer alması, faktörler arasında yüksek bir ilişki olduğunu, 0.30 ile 0.70 arasında değer alması orta düzeyde bir ilişki olduğunu, 0.00 ile 0.30 arasında değer alması ise düşük ilişki olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2015).

BEMÖ'nin güvenilirliğini test etmek amacıyla iç tutarlık katsayıları incelenmiş; sonuçlar ölçeğin güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir. Buna göre içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk faktörlerinin toplam puanları için hesaplanan Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0.77; 0.76 ve 0.81'dir. Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısının 0.70 ve daha yüksek olmasının ölçek puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli olacağı belirtilmektedir (Nunnally ve Bernstein, 1994). Diğer yandan farklı bir ölçekten elde edilen değerler içsel motivasyon için 0.94, dışsal motivasyon için 0.84 ve motivasyonsuzluk için 0.88'dir (Tekkurşun-Demir vd., 2018). Benzer ölçek olarak değerlendirilebilecek Sporda Motivasyon Ölçeği'nin de motivasyonsuzluk ve içsel motivasyon faktörleri için hesaplanan Alpha katsayıları sırasıyla 0.87 ve 0.77 olup çalışmamızdaki değerlerle benzerlik göstermektedir (Demir, 2022). Granero-Gallegos vd. (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da oluşturulan üç faktörlü modelde içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk iç tutarlık katsayılarının sırasıyla 0.91; 0.91 ve 0.75 olduğu görülmüştür.

Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar Sulz vd. (2016) tarafından geliştirilen ve araştırmamızda Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Beden Eğitimi Motivasyon Ölçeği"nin geçerliğini ve güvenilirliğine yönelik kanıtlar sunmaktadır. Elde edilen kanıtlara göre ölçek araştırmacılara öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik motivasyonlarını belirleyebilme imkânı sağlayacak olup elde edilen sonuçlar durum ile ilgili çözüm önerileri sunulabilmesine de olanak sağlayacaktır. Ayrıca ölçeğin az maddeden oluşması kullanılabilirliğini arttırmakta ve öğrencilerin algı seviyelerinin düşmeden ilgili maddelerin cevaplanabilmesi de daha sağlıklı verilerin elde edilmesine katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla bu ölçek hem öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının belirlenmesinde hem de eğer varsa motivasyonel eksikliklerin tespit edilerek gerekli düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Kurul Adı: Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Tarih: 26.10.2018

Sayı No: 81614018-24

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırma tasarımı: VA, EÖ; Verilerin toplanması: VA; Veri analizi: EÖ; Makalenin yazımı: VA, EÖ; Eleştirel inceleme: EÖ

Çatışma Beyanı

Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Alderman, B. L., Beighle, A., & Pangrazi, R. P. (2006). Enhancing motivation in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 77(2), 41-51.
- Amorose, A. J., & Horn, T. S. (2001). Pre-to post-season changes in the intrinsic motivation of first year college athletes: Relationships with coaching behavior and scholarship status. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13(4), 355-373.
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi.

- Biddle, S. J. H. (2001). Enhancing motivation in physical education. In G. C. Roberts (Ed.), *Advances in motivation in sport and exercise* (pp. 101-128). New Zealand: Human Kinetics.
- Brislin, R. W. (1986). The wording and translation of research instruments. In W. L. Lonner & J. W. Berry (Eds.), *Field methods in cross-cultural research* (pp. 137-164). Newbury Park, CA: Sage.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York, NY: Guilford Publications.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (21. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Chandler, T., Cronin, M., & Vamplew, W. (2003). *Sport and physical education*. London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Daşdan-Ada, E. N., Aşçı, F. H., Kazak-Çetinkalp, F. Z., & Altıparmak, M. E. (2012). Durumsal güdülenme ölçeği (DGÖ)'nin beden eğitimi ders ortamı için geçerlik ve güvenilirliği. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *X*(1), 7-12.
- Deci E., & Ryan R. (1985). *Intrinsic motivation and self determination in human behavior*. New York: Plenum Press.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, *11*(4), 227-268.
- Demir, H. (2022). Sporda motivasyon ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği: Türkçe uyarlama çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *20*(4), 56-68.
- Eccles, J. S., & Wigfield, A. (2002). Motivational beliefs, values, and goals. *Annual Review of Psychology*, *53*(1), 109-132.
- Fraser-Thomas, J., Côté, J., & Deakin, J. (2005). Youth sport programs: An avenue to foster positive youth development. *Physical Education & Sport Pedagogy*, *10*(1), 19-40.
- Gould, D., & Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, *1*(1), 58-78.
- Granero-Gallegos, A., Baena-Extremera, A., Gómez-López, M., Sánchez-Fuentes, J. A., & Abardes, J. A. (2014). Psychometric properties of the "Sport Motivation Scale (SMS)" adapted to physical education. *Journal of Sports Science & Medicine*, *13*(4), 801-807.
- Grgic, J., Dumuid, D., Bengoechea, E. G., Shrestha, N., Bauman, A., Olds, T., & Pedisic, Z. (2018). Health outcomes associated with reallocations of time between sleep, sedentary behaviour, and physical activity: A systematic scoping review of isotemporal substitution studies. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *15*(1), 1-68.
- Haerens, L., Aelterman, N., Vansteenkiste, M., Soenens, B., & Van Petegem, S. (2015). Do perceived autonomy-supportive and controlling teaching relate to physical education students' motivational experiences through unique pathways? Distinguishing between the bright and dark side of motivation. *Psychology of Sport and Exercise*, *16*, 26-36.
- Hagger, M., & Chatzisarantis, N. (2005). *The social psychology of exercise and sport*. New York: McGraw-Hill Education.
- Hayamizu, T. (1997). Between intrinsic and extrinsic motivation: Examination of reasons for academic study based on the theory of internalization. *Japanese Psychological Research*, *39*(2), 98-108.
- Hilland, T. A., Stratton, G., Vinson, D., & Fairclough, S. (2009). The physical education predisposition scale: Preliminary development and validation. *Journal of Sport Sciences*, *27*(14), 1555-1563.
- Holt, N. L., Kingsley, B. C., Tink, L. N., & Scherer, J. (2011). Benefits and challenges associated with sport participation by children and parents from low-income families. *Psychology of Sport and Exercise*, *12*(5), 490-499.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, *6*(1), 1-55.
- İlter, İ. (2021). Ortaokul öğrencilerinde çok boyutlu akademik motivasyonsuzluğun akademik performans üzerinde etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, *17*(2), 41-57.
- Janssen, I., & LeBlanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *7*(1), 1-16.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Lincolnwood, IL: Scientific Software International.
- Kazak, Z. (2004). Sporda güdülenme ölçeği (SGÖ)'nin Türk sporcuları için güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, *15*(4), 191-206.
- Kazak-Çetinkalp, Z. (2010). Durumsal güdülenme ölçeği (situational motivation scale-SIMS)'nin Türkçe versiyonunun psikometrik özellikleri. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 86-94.
- Kılıç, T., & Çimen, P. N. (2018). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 1-13.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling: Methodology in the social sciences*. New York: Guilford Press.
- Lonsdale, C., Lester, A., Owen, K. B., White, R. L., Peralta, L., Kirwan, M., ... & MacMillan, F. (2019). An internet-supported school physical activity intervention in low socioeconomic status communities: results from the Activity and Motivation in Physical Education (AMPED) cluster randomised controlled trial. *British Journal of Sports Medicine*, *53*(6), 341-347.
- Ntoumanis, N., Pensgaard, A., Martin, C., & Pipe, K. (2004). An idiographic analysis of amotivation in compulsory school physical education. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, *26*, 197-214.

- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Opstoel, K., Chapelle, L., Prins, F. J., De Meester, A., Haerens, L., van Tartwijk, J., & De Martelaer, K. (2020). Personal and social development in physical education and sports: A review study. *European Physical Education Review, 26*(4), 797-813.
- Oyar, Z. B., Aşçı, F. H., Çelebi, M., & Mülazımoğlu, Ö. (2001). Spora katılım güdüsü ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi, 12*(2), 21-32.
- Öncü, E., Gürbüz, B., Küçük-Kılıç, S., & Keskin, N. (2015). *Psychometric properties of the Turkish version of the physical education predisposition scale*. In İ. Önder (Ed.), ERPA International Health and Sports Science Education Congress (pp. 179). Athens: ERPA.
- Özdemir, A. S., Ayyıldız-Durhan, T., & Karaküçük, S. (2020). İçsel boş zaman motivasyon ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15*(24), 2838-2855.
- Perlman, D. (2010). Change in affect and needs satisfaction for amotivated students within the sport education model. *Journal of Teaching in Physical Education, 29*(4), 433-445.
- Ryan, R. M., & Connell, J. P. (1989). Perceived locus of causality and internalization: examining reasons for acting in two domains. *Journal of Personality and Social Psychology, 57*(5), 749-761.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68-78.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development and wellness*. New York, London: The Guilford Press.
- Sallis, J. F., & McKenzie, T. L. (1991). Physical education's role in public health. *Research Quarterly for Exercise and Sport, 62*(2), 124-137.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Serinkan, C. (2012). Liderlik ve motivasyon ilişkisi. C. Serinkan (Ed.), *Liderlik ve motivasyon geleneksel ve güncel yaklaşımlar* içinde (s. 149-177). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Standage, M., Duda, J. L., & Ntoumanis, N. (2005). A test of self-determination theory in school physical education. *British Journal of Educational Psychology, 75*(3), 411-433.
- Standage, M., Sebire, S. J., & Loney, T. (2008). Does exercise motivation predict engagement in objectively assessed bouts of moderate-intensity exercise? A self-determination theory perspective. *Journal of Sport & Exercise Psychology, 30*, 337-352.
- Sulz, L., Temple, V., & Gibbons, S. (2016). Measuring student motivation in high school physical education: Development and validation of two self-report questionnaires. *Physical Educator, 73*(3), 530-554.
- Şimşek, A. (Ed.). (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şimşek, S. (2008). Eğitim ile ilgili temel kavramlar. N. Saylan (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (2. bs.) içinde (s. 1-18). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tekkurşun-Demir, G., İlhan, E., Esentürk, O. K., & Kan, A. (2018). Engelli bireylerde spora katılım motivasyonu ölçeği (ESKMÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16*(1), 95-106.
- Uçal-Canakay, E. (2006, Nisan). *Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Vallerand, R. J. (2001). A hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation in sport and exercise. In G. C. Roberts (Ed.), *Advances in motivation in sport and exercise* (pp. 263-320). New Zealand: Human Kinetics.
- Vasconcellos, D., Parker, P. D., Hilland, T., Cinelli, R., Owen, K. B., Kapsal, N., ... & Lonsdale, C. (2020). Self-determination theory applied to physical education: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Educational Psychology, 112*(7), 1444-1469.
- Weiss, M. R. (2000). Motivating kids in physical activity. *The President's Council on Physical Fitness and Sports Research Digest, 3*(11), 1-8.
- Weiss, M. R. (2011). Teach the children well: A holistic approach to developing psychosocial and behavioral competencies through physical education. *Quest, 63*(1), 55-65.
- Yıldız, A., Altıntaş, A., Elmas, S., & Aşçı, F. H. (2019). Sporda güdülenme ölçeği-II'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Spor Hekimliği Dergisi, 54*(1), 33-44.